

Inhoudsopgave

1. OVERZICHT GRAMMATICA 2V	2
A. LIDWOORD	2
B. ONTKENNINGEN	2
C. PERSOONSVORM	2
D. NAAMVALLEN	2
E. ZINSELEN	3
F. TERMINOLOGIE	3
2. TOTAALOVERZICHT VERBUIGINGEN	4
A. HET ZELFSTANDIG NAAMWOORD (SUBSTANTIVUM)	4
B. HET BIJVOEGLIJK NAAMWOORD (ADIECTIVUM)	4
C. MEDEKLINERGROEP	5
3. VERBUIGING VOORNAAMWOORDEN	6
A. VRAGEND VOORNAAMWOORD EN ONBEPAALD VOORNAAMWOORD	6
B. PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD	6
4. DE CONGRUENTIEREGEL	7
A. AANTEKENING	7
B. OEFENINGEN CONGRUENTIEREGEL GRIEKS	8

1. Overzicht grammatica 2V

A. Lidwoord

- wel / geen lidwoord:
 - het bepaald lidwoord (ὁ, ἡ, τὸ) → 'de' / 'het'
 - geen lidwoord → 'een' / niets
- lidwoord bij namen: het lidwoord komt in het Grieks ook vaak voor bij eigennamen. In het Nederlands vertalen we dit lidwoord voor eigennamen niet

B. Ontkenningen

- wanneer welke ontkenning?
 - οὐ - als volgende woord begint met een medeklinker (β, δ, φ, π, etc.)
 - οὐκ - als volgende woord begint met een klinker met spiritus lenis (α, ε, etc.)
 - οὐχ - als volgende woord begint met een klinker met spiritus asper (α', ε', etc.)
- plaatsing: het lidwoord komt direct vóór het woord dat ontkend wordt

C. Persoonsvorm

- plaatsing: de persoonsvorm staat in het Grieks meestal achteraan in de zin
- prioriteit: de persoonsvorm is het eerste waar je in een Griekse zin naar gaat zoeken

D. Naamvallen

- nominativus** (nom.):
 - subject
 - predicaat / naamw. deel vh gezegde
 - dubbel verbonden bepaling
- genitivus** (gen.):
 - van-bepaling
 - na vz. + gen.
 - na w.w. + gen.
 - na bijv. nw. + gen.
 - gen. comparationis
- dativus** (dat.):
 - indirect object (= meew. vw.)
 - na vz. + dat.
 - na w.w. + dat.
 - na bijv. nw. + dat.
- bijw. bep. zonder vz.:
 - dat. causae
 - dat. instrumentalis
 - dat. modi
 - dat. van omstandigheden
waaronder
- accusativus** (acc.):
 - object
 - na vz. + acc.
 - na w.w. + acc.
 - na bijv. nw. + acc.
 - bijw. bep. van tijdsduur
 - Acl:
 - subjectsaccusativus
 - objectsaccusativus

E. Zinsdelen

1. onderwerp	= subject	→ nom.
2. lijdend voorwerp	= object	→ acc.
3. meewerkend voorwerp	= indirect object	→ dat.
4. naamwoordelijk deel van het gezegde	= predicaat	→ nom.

F. Terminologie

1. singularis (sg)	= enkelvoud
2. pluralis (pl)	= meervoud
3. masculinum (M)	= mannelijk
4. femininum (F)	= vrouwelijk
5. neutrum (N)	= onzijdig
6. object	= lijdend voorwerp
7. subject	= onderwerp
8. indirect object	= meewerkend voorwerp
9. adverbium	= bijwoord
10. adjectivum	= bijvoeglijk naamwoord
11. substantivum	= zelfstandig naamwoord
12. verbum	= werkwoord

2. Totaaloverzicht verbuigingen

A. Het zelfstandig naamwoord (substantivum)

	Masculinum				Femininum				Neutrum	
naamval	ὁ	δοῦλος	ὁ	δεσπότης	ἡ	μάχη	ἡ	χώρα	τὸ	θηρίον
nom. sg.	ὁ	δοῦλος	ὁ	δεσπότης	ἡ	μάχη	ἡ	χώρα	τὸ	θηρίον
gen. sg.	τοῦ	δούλου	τοῦ	δεσπότηου	τῆς	μάχης	τῆς	χώρας	τοῦ	θηρίου
dat. sg.	τῷ	δούλῳ	τῷ	δεσπότῃ	τῇ	μάχῃ	τῇ	χώρῃ	τῷ	θηρίῳ
acc. sg.	τὸν	δοῦλον	τὸν	δεσπότην	τὴν	μάχην	τὴν	χώραν	τὸ	θηρίον
nom. pl.	οἱ	δοῦλοι	οἱ	δεσπότεαι	αἱ	μάχαι	αἱ	χώραι	τὰ	θηρία
gen. pl.	τῶν	δούλων	τῶν	δεσποτῶν	τῶν	μαχῶν	τῶν	χωρῶν	τῶν	θηρίων
dat. pl.	τοῖς	δούλοις	τοῖς	δεσπότηαις	ταῖς	μάχαις	ταῖς	χώραις	τοῖς	θηρίοις
acc. pl.	τούς	δούλους	τούς	δεσπότεας	τάς	μάχας	τάς	χώρας	τὰ	θηρία

B. Het bijvoeglijk naamwoord (adjectivum)

	Masculinum	Femininum	Neutrum	Masculinum	Femininum	Neutrum
naamval	δεινός	δεινή	δεινόν	μακρός	μακρά	μακρόν
nom. sg.	δεινός	δεινή	δεινόν	μακρός	μακρά	μακρόν
gen. sg.	δεινοῦ	δεινῆς	δεινοῦ	μακροῦ	μακρᾶς	μακροῦ
dat. sg.	δεινῷ	δεινῇ	δεινῷ	μακρῷ	μακρᾷ	μακρῷ
acc. sg.	δεινόν	δεινήν	δεινόν	μακρόν	μακράν	μακρόν
nom. pl.	δεινοί	δειναί	δεινά	μακροί	μακραί	μακρά
gen. pl.	δεινῶν	δεινῶν	δεινῶν	μακρῶν	μακρῶν	μακρῶν
dat. pl.	δεινοῖς	δειναῖς	δεινοῖς	μακροῖς	μακραῖς	μακροῖς
acc. pl.	δεινοὺς	δεινάς	δεινά	μακρούς	μακράς	μακρά

N.B. Bijvoeglijke naamwoorden waarvan de stam eindigt op ρ, ε, ι worden verbogen zoals μακρός (met afwijkende vormen voor vrouwelijk enkelvoud).

	Masculinum	Femininum	Neutrum	Masculinum	Femininum	Neutrum
naamval	μέγας	μεγάλη	μέγα	πολύς	πολλή	πολύ
nom. sg.	μέγας	μεγάλη	μέγα	πολύς	πολλή	πολύ
gen. sg.	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
dat. sg.	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ
acc. sg.	μέγαν	μεγάλην	μέγα	πολύν	πολλήν	πολύ
nom. pl.	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα	πολλοί	πολλαί	πολλά
gen. pl.	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
dat. pl.	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
acc. pl.	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα	πολλοὺς	πολλάς	πολλά

C. Medeklinkergroep

	Masculinum					Femininum		Neutrum		
naamval	ὁ	σωτήρ redder	ὁ	λέων leeuw	ὁ	πατήρ vader	ἡ	γυνή vrouw	τὸ	σῶμα lichaam
nom. sg.	ὁ	σωτήρ	ὁ	λέων	ὁ	πατήρ	ἡ	γυνή	τὸ	σῶμα
gen. sg.	τοῦ	σωτήρος	τοῦ	λέοντος	τοῦ	πατρός	τῆς	γυναικός	τοῦ	σώματος
dat. sg.	τῷ	σωτήρι	τῷ	λέοντι	τῷ	πατρί	τῇ	γυναικί	τῷ	σώματι
acc. sg.	τὸν	σωτήρα	τὸν	λέοντα	τὸν	πατέρα	τήν	γυναῖκα	τὸ	σῶμα
nom. pl.	οἱ	σωτήρες	οἱ	λέοντες	οἱ	πατέρες	αἱ	γυναῖκες	τὰ	σώματα
gen. pl.	τῶν	σωτήρων	τῶν	λεόντων	τῶν	πατέρων	τῶν	γυναικῶν	τῶν	σωμάτων
dat. pl.	τοῖς	σωτήρσι(ν)	τοῖς	λέουσι(ν)	τοῖς	πατράσι(ν)	ταῖς	γυναιξί(ν)	τοῖς	σώμασι(ν)
acc. pl.	τούς	σωτήρας	τούς	λέοντας	τούς	πατέρας	τάς	γυναῖκας	τὰ	σώματα

3. Verbuiging voornaamwoorden

A. Vragend voornaamwoord en onbepaald voornaamwoord

Vragend voornaamwoord: τίς

Onbepaald voornaamwoord: τις

	Masculinum	Femininum	Neutrum	Masculinum	Femininum	Neutrum
naamval	τίς wie? / welke?	τίς	τί	τις een (of ander)	τις	τι
nom. sg.	τίς	τίς	τί	τις	τις	τι
gen. sg.	τίνος	τίνος	τίνος	τινος	τινος	τινος
dat. sg.	τίνι	τίνι	τίνι	τινι	τινι	τινι
acc. sg.	τίνα	τίνα	τί	τινα	τινα	τι
nom. pl.	τίνες	τίνες	τίνα	τινες	τινες	τινα
gen. pl.	τίνων	τίνων	τίνων	τινων	τινων	τινων
dat. pl.	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τισι(ν)	τισι(ν)	τισι(ν)
acc. pl.	τίνας	τίνας	τίνα	τινας	τινας	τινα

B. Persoonlijk voornaamwoord

	1 ^e persoon	2 ^e persoon	3 ^e persoon		
naamval	ἐγώ / ἡμεῖς ik / wij	σύ / ὑμεῖς jij / jullie	hij	zij	het
nom. sg.	ἐγώ	σύ	-----	-----	-----
gen. sg.	ἐμοῦ μου	σοῦ σου	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
dat. sg.	ἐμοί μοι	σοί σοι	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
acc. sg.	ἐμέ με	σέ σε	αὐτόν	αὐτήν	αὐτόν
nom. pl.	ἡμεῖς	ὑμεῖς	-----	-----	-----
gen. pl.	ἡμῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
dat. pl.	ἡμῖν	ὑμῖν	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
acc. pl.	ἡμᾶς	ὑμᾶς	αὐτούς	αὐτάς	αὐτούς

Opmerkingen

- De vormen ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ en σοῦ, σοί, σέ (met een accent!) worden gebruikt als de spreker / schrijver veel nadruk op het persoonlijk voornaamwoord wil leggen. Vergelijk in het Nederlands *mij* naast *me* en *jou* naast *je*.
- De nominativus van de 3^e persoon ontbreekt. Als men de 3^e persoon met nadruk wil noemen, gebruikt men
 - óf de naam van de persoon in kwestie
 - óf een aanwijzend voornaamwoord: οὗτος ('deze') of ἐκεῖνός ('die')

4. De congruentieregel

A. Aantekening

Het woord *congruieren* komt – zoals zoveel woorden – uit het Latijn en betekent eigenlijk niets anders dan ‘bij elkaar passen’. De congruentieregel betekent dan ook, dat een bijvoeglijk naamwoord en het zelfstandig naamwoord waar het bij hoort, grammaticaal *bij elkaar* moeten *passen*.

Een bijvoeglijk naamwoord en een zelfstandig naamwoord *congruieren* met elkaar (= passen grammaticaal bij elkaar) als zij voldoen aan **drie voorwaarden**:

Beide woorden hebben:

- *dezelfde naamval*: nom. / gen. / dat. / acc. / abl. (de abl. alleen in het Latijn)
- *hetzelfde getal*: sg. / pl.
- *hetzelfde geslacht*: M. / F. / N.

Let op: dit betekent niet altijd dat ze ook dezelfde uitgang hebben!

Voorbeelden: Grieks

a. ὁ δεινός δοῦλος	δεινος: nom. sg. M.	δουλος: nom. sg. M.
b. τὴν μακρὰν μάχην	μακρὰν: acc. sg. F.	μάχην: acc. sg. F.
c. τῆς δεινῆς χώρας	δεινῆς: gen. sg. F.	χώρας: gen. sg. F.
d. οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι	μεγάλοι: nom. pl. M.	ἄνθρωποι: nom. pl. M.

Voorbeelden: Latijn

a. templum bonum	templum: nom./acc. sg. M.	bonum: nom./acc. sg. M.
b. amicarum novarum	amicarum: gen. pl. F.	novarum: gen. pl. F.
c. homine bono	homine: abl. sg. M.	bono: abl. sg. M.
d. patrem bonum	patrem: acc. sg. M.	bonum: acc. sg. M.

Let op: bij de Griekse voorbeelden b. en c. zie je dat het bijvoeglijk en zelfstandig naamwoord **niet** dezelfde uitgang, maar **wel** dezelfde naamval, hetzelfde getal en hetzelfde geslacht hebben.

B. Oefeningen congruentieregel Grieks

I. Welk verbuigingsrijtje?

Volgens welk verbuigingsrijtje (zie stencil 'Overzicht Verbuigingen') worden de volgende woorden verbogen? Gebruik je woordenlijst achter in je boek.

1. ἄδικος	6. βασίλεια	11. ἐχθρός	16. λόγος
2. ἄνεμος	7. δάκρυον	12. θερμός	17. ναύτης
3. ἄξιος	8. βουλή	13. θύρα	18. οἰκία
4. ἄπιστος	9. δεῖπνον	14. ἰσχυρός	19. παλαιός
5. βίος	10. ἑταῖρος	15. κεφαλή	20. πέτρα

II. Geef naamval, getal en geslacht

Geef van de volgende zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden de juiste naamval, het juiste getal en het juiste geslacht en geef aan of het een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord is. Als er meerdere mogelijkheden, staat het aantal mogelijkheden tussen haakjes.

1. τελευτής	6. τέκνα (2x)	11. ἐλευθερία	16. ἄξια (3x)
2. παλαιόν (3x)	7. πρότερα (3x)	12. καλῶ	17. ἄνθρωποι
3. οἴνων	8. ἵππων	13. ἡμέρας (2x)	18. λάμπρον (3x)
4. δόξαις	9. πέτραν	14. ναύται	19. μεγάλης
5. φόβους	10. ἰσχυροῦ (2x)	15. ἀπίστοις (2x)	20. κράτιστω (2x)

III. Geef de gevraagde vorm

Geef van elk van onderstaande woorden de gevraagde vorm.

1. gen. sg. M. < μέγιστος	8. gen. pl. N. < δεῖπνον	15. acc. pl. M. < βέλτιστος
2. nom. pl. F. < ἡ λύπη	9. dat. pl. F. < ἡ θεός	16. acc. pl. F. < ἡ βασίλεια
3. dat. sg. F. < μέγας	10. nom. sg. F. < κακός	17. dat. sg. N. < ἀριστός
4. acc. sg. M. < ὁ λόγος	11. dat. sg. F. < ἀνδρεῖος	18. acc. sg. F. < ἄξιος
5. acc. pl. N. < τὸ δῶρον	12. dat. sg. M. < πολὺς	19. nom. pl. F. < ἡ αἰτία
6. acc. sg. N. < μέγας	13. gen. sg. F. < ἡ ἡμέρα	20. gen. pl. N. < μέγας
7. gen. sg. F. < ἱερός	14. nom. pl. M. < ὁ ἑταῖρος	21. nom. pl. N. < μέγας

IV. Zet het woord dat tussen haakjes staat in de juiste naamval

1. οἱ (μέγας) ἄνθρωποι	5. τοῖς δεινοῖς (θηρίον)	9. τᾶς (πολύς) αἰτίας
2. τὴν (μακρός) μάχην	6. τῇ (μέγας) θεός	10. τα (μέγας) δεῖπνα
3. τῷ (φόβερως) θηρίῳ	7. τὸν ἀγαθὸς (ναύτης)	11. τοῦ (ἀνδρεῖος) δούλου
4. τῶν μακρῶν (ἡμέρα)	8. τῆς (ἄξιος) θεός	12. τὸν (μέγας) λόγον